

Marek Florek, Anna Zakościelna

Żurawniki, woj. tarnobrzeskie, St. 13,
AZP: 88-71/179

Informator Archeologiczny : badania 23, 80

1989

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

mgr inż. Marcina Heymana. Finansował IHKM PAN i IA UW. Trzeci sezon badań. Wał podłużny, wczesnośredniowieczny.

Badaniom poddano oba pasma wału podłużnego w miejscu ich największego zbliżenia, rozczłonkowania i zmiany kierunku biegu. Złożono wykop 23 m x 3 m. W obrębie wału B stwierdzono istnienie pod nasypem rowu o szerokości 0,7 m i głębokości 1,1 m, w którym osadzono palisadę. Odsłonięto ślady 6 pali, w tym jedna spalona, zaostroszy, zachował się do wysokości 0,4 m. Nasyp tego wału przetrwał w formie szczątkowej do wysokości 0,3 m, przy szerokości 3 m (wszystkie pomiary na poziomie humusu pierwotnego). Po obu stronach nasypu idą rowy o szerokości 1,2 m i głębokości 0,5 m.

W wale A, którego ze względów organizacyjnych nie zdołano przekopać w całości (pozostała do zbadania południowa część nasypu i rów południowy), stwierdzono czysto ziemny nasyp o wysokości 0,5 m i rów północny o szerokości 2,0 m i głębokości 0,6 m. Jednocześnie potwierdziła się teza, iż wał A składa się co najmniej z dwóch odcinków usypanych w pewnym odstępie czasu. Część północna wału idąca od Zimnej Wody dochodziła pierwotnie tylko do tego miejsca, po czym dostawiono do niej pod kątem 45 drugą część wału. Nasyp części drugiej wzniesiono na wschodnim rowie części pierwszej. Oprócz rowu wschodniego wykop objął samo zakończenie pierwszej części wału A. W jego obrębie odsłonięto (częściowo) spaloną belkę ułożoną poziomo wzdłuż wschodniego stoku nasypu oraz 3 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej na poziomie humusu pierwotnego, u podstawy nasypu. Jednocześnie około 200 m na północ od wykopu, na międzywału znaleziono i fragment ceramiki wczesnośredniowiecznej, w miejscu, gdzie zdaniem robotników leśnych, kilka lat temu, w czasie wyrębu, odsłonięto ślady ognisk i kilka dużych fragmentów naczyń. Interpretację tego faktu należy zostawić otwartą z braku badań wykopaliskowych.

W trakcie badań wykorzystano możliwość penetracji terenowej w pobliżu nieistniejącej wsi Pęczki, gm. Janowo, woj. olsztyńskie, gdzie, wedle starszej literatury przedmiotu, miał się znajdować inny wał podłużny o nazwie Stary Wał. Po południowo-wschodniej stronie leśnej drogi idącej łukiem od drogi Janowo — Muszaki do bagna położonego na północny wschód od byłej wsi, na wschód od jez. Zawadzkiego, odnaleziono prawie całkowicie zniwelowany wał podłużny na odcinku około 600 m. Ma on nasyp o szerokości około 3 m i wysokości dochodzącej do 0,4 m oraz rów po stronie południowo-wschodniej o szerokości około 2 m i nieznacznej głębokości. Przeciwny rów został zniwelowany przez drogę, odwzorowującą naszym zdaniem pierwotny bieg umocnienia. W dwóch naprędcze wykonanych szurfach stwierdzono występowanie zwęglonej konstrukcji zrębowej (skrzynie?) zachowanej do poziomu 2 i 3 belek.

Zarówno badania w Zimnej Wodzie, jak i w Pęczkach powinny być kontynuowane.

Pęczki (nieistniejące), gm. Janowo woj. olsztyńskie patrz wczesne średniowiecze Zimna Woda, gm. Nidzica woj. olsztyńskie

Zurawniki, woj. tarnobrzeskie,
St. 13, AZP: 88-71/179

Biuro Badań i Dokumentacji Zabytków
w Tarnobrzegu Uniwersytet Marii Curie-
Skłodowskiej katedra Archeologii
w Lublinie

Badania ratownicze prowadzili mgr mgr Marek Florek i Anna Zakościelna. Finansował WKZ w Tarnobrzegu. Pierwszy sezon badań. Osada wczesnośredniowieczna.

W czasie badań AZP nad środkową Opatówką natrafiono w południowej części wsi Zurawniki, w profilu głębokości biegnącej stromym stokiem małej doliny na zarysy dwóch obiektów archeologicznych: pozostałości jamy gospodarczej i prostokątnej — prawdopodobnie — chaty o długości ca 4,5 — 5 m, której wypełnisko, zwłaszcza w partii spagowej, tworzyły duże bryły polepy i przepalone szczapy drewniane.

Stanowisko jest poważnie niszczone, 4-metrowa skarpa w każdej chwili grozi dalszymi obrywami, zdecydowano więc podjąć badania ratownicze. Możliwości ekspedycji sprawiły, że wyeksplorowano jedynie jamę nr 1. Zachowana część obiektu miała ca 1,4 m średnicy i ca 1,3 m średnicy w partii stropowej, profil jajowaty, łagodnie zaokrąglone dno. Wypełnisko tworzył układ czterech nawarstwień, z których trzy związane były zapewne z użytkowaniem obiektu, czwarte pochodziło z destrukcji ścian. W wypełnisku natrafiono na kości młodej świni i jedynie trzy fragmenty ceramiki. Dwa z nich pochodzą z wylewowych partii naczyń górą obtaczanych, zdobionych ornamentem żłobkowym, które datować można na X w. W czasie czyszczenia profilu obiektu nr 2 natrafiono na nożyk żelazny.

Stanowisko wymaga dalszych badań ratowniczych.